

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

СИЛАБУС

ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ХУДОЖНЯ ВИШИВКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»

Спеціальність 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)»

Спеціалізація: 014.12 «Мистецтво. Образотворче мистецтво»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №5
від «15» січня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Художня вишивка
Викладач (-і)	Веретко Оксана Ігорівна
Контактний телефон Викладача	+38 0666534854
Е-mail викладача	oksana.veretko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	офлайн/онлайн
Обсяг дисципліни	9 кредити ЄКТС, 270 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
Вишивка - найпоширеніший вид народного декоративно-прикладного мистецтва, орнаментальне або сюжетне зображення на тканинах, шкірі, виконане різними ручними або машинними швами. Дивовижне багатство художніх рішень української народної вишивки зумовлене різноманітністю матеріалів, технік виконання орнаментів, композицій, колориту, які мають численні локальні особливості. Курс «Художня вишивка» у навчальному плані належить до циклу дисциплін вільного вибору студента професійної підготовки і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва і розвиток його професійних здібностей. Особлива увага приділена розгляду питань вивчення та розвитку декоративно-прикладного мистецтва, зокрема художньої вишивки, функціональне призначення та художньо-естетичні особливості.	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
Метою курсу є базова підготовка майбутнього спеціаліста до теоретичного та практичного застосування знань з дисципліни «Художня вишивка», дослідити процеси виникнення, становлення та розвитку декоративно-прикладного мистецтва в Україні. Набуття системних теоретичних знань про народне мистецтво України. Виховувати загальну естетичну культуру; навчити створювати мистецькі твори за законами композиції з урахуванням технологічних особливостей художньої вишивки; підготовка майбутнього спеціаліста до створення предметів декоративно-прикладного мистецтва і дизайну та оволодіння методикою навчання і виховання цьому дітей. Основними цілями вивчення теоретико-практичного матеріалу є ознайомити студентів з основними закономірностями побудови композицій та особливостями їх використання в творах образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва і дизайну; розвинути естетичне та емоційне ставлення до творів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, вміння розуміти та цінувати народну художню творчість. Підготувати студентів до самостійного рішення практичних і творчих задач в їхній творчій діяльності.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі образотворчої та освітньої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Загальні компетентності. ЗК 5. Здатність вчитися самостійно й автономно, розробляти власну траєкторію саморозвитку упродовж навчання в університеті та усього життя. ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї, вміння диференціювати традиційні та інноваційні способи вирішення завдань та знаходити межі їхнього застосування у навчально-виховному процесі.	

ЗК 7. Здатність забезпечувати особисту та групову відповідальність за дотримання виконавської дисципліни, вміння визначати і наполегливо реалізовувати поставлені завдання і взяті зобов'язання.

Фахові компетентності.

ФК 1. Здатність до теоретичного освоєння мистецької спадщини, фахової орієнтації у сучасному світовому та українському образотворчому просторі.

ФК 2. Володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу.

ФК 6. Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.

ФК 8. Здатність до організації і проведення позаурочної та позакласної роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, участь у мистецьких проектах, майстер-класах, виставках).

ФК 12. Здатність застосовувати образотворче мистецтво як засіб естетичного виховання школярів.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вміння вирішувати нестандартні проблем та завдань в галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що потребують інтегрованих знань застосування певних теорій і методів відповідної науки.

ПРН 3. Знання етапності процесу формування уявлень про сутність, види та жанри мистецтва; оперування системою мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах.

ПРН 7. Володіння ручними та механізованими інструментами, пристроями, обладнанням, здатність до виконання основних технологічних операцій у відповідності з обраним матеріалом та технікою виконання

ПРН 9. Розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти розвинену особистість.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	8		
Практична робота	88		
Самостійна робота	174		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
6	014 «Середня освіта»	3	вибірковий

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Історичні відомості про походження художньої вишивки. Регіональні особливості української народної вишивки. Основні осередки вишивального мистецтва (народні майстри вишивального мистецтва).	4		20
Тема 2. Елементи та мотиви орнаментів художньої вишивки. Типологія вишитих виробів. Бісероплетіння як вид декоративно-ужиткового мистецтва.	4		20
Тема 3. Ознайомлення з основними центрами розвитку художньої вишивки в Україні. Вивчення кольорових рішень в традиційній вишивці України в цілому, та зокрема у вишитих виробках Західних областей України.		6	12

Тема 4. Ознайомлення з особливостями орнаментального декорування виробів з художньої вишивки. Особливості створення орнаменту у смузї, квадраті та їх використання у вишитих виробках.		6	10
Тема 5. Техніка безпеки при виконанні практичного завдання. Інструменти та матеріали. Знайомство з інструментами та матеріалами та основними принципами роботи з ними.		8	12
Тема 6. Проектування орнаментально-декоративних композицій, створення цілісного художнього виробу. Пошук форми, конструкції, взаємозв'язок форми і декору, узгодження технік виконання з матеріалом і призначенням виробу.		16	20
Тема 7. Вишивальні техніки та види швів.		10	16
Тема 8. Робота в матеріалі. Особливості комбінування вишивальних технік в одному виробі. Бісероплетіння, вишивання бісером.		30	30
Тема 9. Додаткове декорування виробу.		8	14
Тема 10. Презентація. Кафедральний перегляд.		4	20

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 45 балів, Контрольна робота – 5 балів; Тестові завдання / залік – 30 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 20.
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 5 балів Тестові завдання / залік – 30 балів Самостійна робота – 20..
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 45 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю - залік; Форма задачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням
<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора No 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора No 417

від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом No 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.
4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Антонович Є., Захарчук-Чугай Р., Станкевич М. Декоративно-прикладне мистецтво. Lmndsd, 1992. 264 с.
2. Веретко О. І., Сенік М. М. Декоративно-ужиткове мистецтво (художнє ткацтво) : навчально-методичний посібник / за ред. проф. Б.М.Тимківа. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2020. 144 с.
3. Голод І. В. Міське ремесло Західної України XVI-XVIII століть. Львів: ЛАМ, 1994. 136 с.
4. Гурська А. С. Мова та граматики українського орнаменту: навч.-метод. посіб. / Київ. Альтернативи, 2003. 144с.
5. Кара-Васильєва Т. Чорноморець А. Українська вишивка. Київ: Либідь, 2002. 160 с.
6. Кара-Васильєва Т., Чегусова З. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». Київ: Либідь, 2005. 280 с., іл..
7. Найден О. Орнамент українського розпису. Київ: Наукова думка, 1989. 136с.
8. Никорак О.І. Українська народна тканина XIX-XX ст.: Типологія, локалізація, художні особливості. Частина I. Інтер'єрні тканини (за матеріалами західних областей України). Львів : Національна Академія наук України: Інститут народознавства, 2004, 584 с., іл.
9. Орел Л. Українські рушники. Львів, Кальварія 2003. 232 с.
10. Селівачов М. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика. Типологія) Київ: Ред. вісника "АНТ", 2005. 399 с.
11. Українська вишивка: Альбом /Авт. тексту та упоряд. Т.Кара-Васильєва. Київ: Мистецтво, 1993. 264 с.
12. Федорчук О. Українські прикраси з бісеру. Львів: НДІ «Неосфера», 1999. 40 с.
13. Шевченко Є. Українська народна тканина. Київ: Артанія, 1999. 416 с.

Додаткова література:

1. Декоративно-ужиткове мистецтво : словник у 3 т. Акад. мист. за заг. ред. Я. П. Запаса. Львів : Афіша, 2000. 363 с.
2. Декоративно-ужиткове мистецтво: словн. у 2-х томах. Львів : Афіша, 2000. 399 с.
3. Запаско Я. П., Білик В. І., Голод І. В., Лупій С. П., Стельмащук Г. Г., Шмагало Р. Т. Нариси з історії зарубіжного декоративно-прикладного мистецтва. Київ, ІСДО, 1995.
4. Никорак О. І. Сучасні художні тканини Українських Карпат АН УРСР. Львівське відділення Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. К.: Наук. думка, 1988. 224 с.
5. Сидорович С. Художня тканина західних областей УРСР С. Сидорович К.: Наук. думка, 1979. 152 с..

Викладач: Веретко Оксана Ігорівна,

Старший викладач кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну